

Tartu Forseliuse Kooli karjääri- ja ettevõtlusõpetuse tegevuskava

Karjääri- ja ettevõtlikkusteadlikkuse toetamiseks Tartu Forseliuse Koolis tegeleme järgneva:

- Iga klass (1.-9. kl) külastab õppeaasta jooksul vähemalt ühte ettevõtet või ametivaldkonda kas füüsiliselt või videotuuri raames, et tutvuda selle tööga.
- Tagasi Kooli raames kutsub klassijuhataja igal aastal tundi vähemalt ühe külalise, kes tutvustab oma ametit.
- III kooliastmes loovad õpilased süsteemse karjäärimapi ning saavad karjääriõpetuse töövihikud, millega töötavad 9. klassi lõpuni. Õpilased hoiavad karjäärimappe koolis.
- Õpilased saavad vähemalt korra aastas mängida ettevõtlusmänge (vastavalt kooliastmele: Ettevõtlik pere, Ettevõtlik kodanik, Cashflow)
- 7. klassi õpilased võtavad igal aastal osa ettevõtmisest „Laps tööle kaasa“.
- Püüame aktiivsemalt osa võtta Tartu Kutsehariduskeskuse üritustest (nt Oskuste öö, lahtiste uste päevad).
- 8. klassi õpilased saavad karjäärinõustamist Töötukassast või Tartu kutsehariduskeskusest.
- 7.-9. klassil on igas kuus karjääriõpetuse teemat puudutav klassijuhatajatund. (Materjale karjääri teemadel saab leida näiteks siit: <https://www.tootukassa.ee/content/teenused/karjaariteenused> ning ettevõtlikkuse toetamiseks Edu ja Tegu Moodle keskkonnast (<https://www.innove.ee/oppevara-ja-metoodikad/ettevotlusope/ettevotlusope-uldhariduskoolis/>).
- 2020./2021. õppeaastal loome klassijuhatajatele juhendi, mida nad saavad kasutada antud teemade käsitlemiseks klassijuhatajatundides.
- 9. klassis toimuvad koostöös Töötukassa ja gümnaasiumitega simulatsioonvestlused, kus õpilastele tutvustatakse erinevaid õppimisvõimalusi.
- E-koolikotis on mitmeid põnevaid tunde, mida saab tundides kasutada. Seal on võimalik leida ka esinejaid. (Teemad koos tunni läbiviimise juhendiga on leitavad siit: https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1pjIvUh_A5qsTMPY_ekS8mPmJ1GFtul43?fbclid=IwAR307ZLm2qHeE2J8-Cy67P2BtVfulGTWJE5hft8mbmkhJvFx_g_SnQ6dn2Y).
- Kaasame oma tegevustesse aktiivselt lapsevanemaid (tundide andmine, *Cash-flow* õhtud, vanematekogu, asutuste külastamine, karjääripäev, klassipõhine karjäärikiirkohting jms).
- Tunnustame õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid erinevate ettevõtlikkust või karjääriteadlikkust toetavate tegevuste eest (nt ettevõtliku õpilase valimised).

Praegusel ajal vaadeldakse karjääri kui teed, mis saab alguse juba lapseas ja mida pole võimalik lühikese aja jooksul täielikult ette planeerida, vaid millega tegelemine on pidev ja pikaajaline protsess (www.Tootukassa.ee). Sama võib öelda ka ettevõtlikkuse kohta. Ettevõtlikkuspädevus toetab eelkõige loovate ning ettevõtlike inimeste arengut ühiskonnas, mistõttu on selle arendamine oluline alates varasest east, juba algkoolis (www.innove.ee). Nende pädevuste arendamine loob aluse edukaks karjääriks ja igapäevaseks toimetulekuks, sh ettevõtlusvaldkonnas tegutsemiseks. Karjääri- ettevõtlusõppe õpitulemused kattuvad suurel määral, seetõttu oleme Tartu Forseliuse Koolis need valdkonnad sidunud üheks tervikuks. (Täpne ülevaade ettevõtluspädevuse alaoskustest on lisas 1).

Ettevõtlikkus- ja karjääriteadlikkuse suurendamine toetab:

- Õpilaste positiivset suhtumist õppimisse, töösse ja tööinimestesse.
- Õpilaste suuremat kaasatust õppetegevustes.
- Üldise akadeemilise võimekuse arendamist.
- Loovuse- ja probleemilahendusoskuste arendamist, sh mitmete üld- ja läbivate pädevuste arendamist (enesejuhtimine, meeskonnatöö oskused, ettevõtlikkus, õppimisvõime, kriitiline mõtlemine, arvutioskus, eneseväljendusoskus, võõrkeelteoskus, juhtimisoskus jne).
- Võimaluste äratundmist ja õpetab nägema probleeme õppimisvõimalustena.
- Õpilaste oskust seada endale eesmärged, analüüsida oma tegevusi ning tegutseda süsteemselt.
- Õpilaste teadlikkuse suurendamist enda huvide, võimete ja oskuste kohta, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele.
- Õpilaste silmaringi laiendamist Tartu linna ettevõtete ja lastevanemate töökohtade tutvustamise kaudu.
- Õpilaste huvi suurenemist erinevate elukutsete tundma õppimise vastu.
- Tööturu vajaduste ja tulevikuproгноosidest parema ülevaate saamist.
- Õpilaste arusaamist majandusest, raha liikumisest ja finantsidega ümberkäimisest.
- Uute eetiliste ja keskkonda säästvate käitumismudelite kujundamist.
- Ettevõtete ja kogukonna toimimise mõistmist ning seeläbi õppimise paremat seostamist tööga jm väliskeskkonnaga.
- Ettevõtjate ja ettevõtete rolli ühiskonnas mõistmist.
- Õpilaste arusaamist elukestva õppe vajalikkusest.
- Koostööd aineõpetajatega läbi lõiminguplaanide.
- Sisukat ja järjepidevat koostööd lastevanematega.

Töökava vaadatakse üle igal õppeaastal ning täiendatakse vastavalt vajadusele. Töökava viiakse ellu kooli juhtkonna, karjäärikoordinaatori ja õpetajate koostöös.

Karjääri- ja ettevõtlikkusteadlikkuse toetamise tegevuskava (tegevuste järgnevus tabelis on välja toodud ja kooliastmete põhiselt).

Nr	Sihtgrupp	Aeg	Tegevuse nimetus	Tegevuse lühikirjeldus (sh kontrolli meetod)	Tulemus	Vastutajad
1.	1.-9. klass	õppeaasta jooksul	Läbiv teema ainetundides „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”	Ainealaste ülesannete, rollimängude jms käigus õpitakse tundma ennast ja töömaailma.	Läbiva teemaga taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.	Aineõpetajad, vajadusel karjäärikoordinaatori abi
2.	1.-9. klass	õppeaasta jooksul	Õppekava toetavad projektid, õpilaste korraldatud üritused	Projektide kaudu kujundatakse õpilastes ettevõtlikku hoiakut: olla julge algataja, otsida uusi lahendusi, olla kõrge motivatsiooniga, tegutseda koos teistega, püstitada eesmärged, saavutada tulemusi, olla vastutustundlik, hooliv ja võimeline iseennast analüüsima.	Projektide kaudu tõstetakse praktilise õppe osakaalu ning õpilaste ettevõtlikku suhtumist õppetöösse.	Projekti juhendajad
3.	1.-9. klass	november	Tagasi Kooli	Kohtutakse vilistlaste, lapsevanemate, erinevate ametite esindajatega, kes tutvustavad oma õpiteed ja tööd. Lisaks saab kasutada E-koolikoti tunde.	Oma kooli tunde ja positiivse hoiaku kujunemine, tutvumine erinevate edulugude ja ametitega.	Karjäärikoordinaator, huvijuht, arendusjuht

4.	1.-9. klass	pidevalt	Karjäärialane info	Stuudiumis ja kooli kodulehel jagatakse infot koolis toimuvatest karjäärialastest üritustest, kutsevalikualastest ettevõtmistest Tartus ja vabariigis (Intellektika, Noor Meister, Tartu Kutsehariduskeskuse üritused).	Õpilased on informeeritud koolis toimuvatest kutsevalikualastest ettevõtmistest, edasiõppimisvõimalustest ja Intellektikast.	Karjäärikoordinaator
5.	1.-9. klass	september	Karjääripäev	Karjääripäeva raames kutsutakse õpilastele esinema erinevate valdkondade ettevõtlikke inimesi või vaadatakse koos e-külalistunde, tehakse ettevõtlikkust ja karjääriteadlikkust suurendavaid tegevusi.	Erinevate tegevuste kaudu tutvuvad õpilased erinevate erialadega. Toetab ettevõtjate ja ettevõtete rolli mõistmist ühiskonnas. 8. klassid osalevad Tartumaa Töötukassa töötubades. 9. klassid on töövarjupäeval.	Karjäärikoordinaator, Töötukassa, huvijuht, õppejuht, direktor, arendusjuht, lapsevanemad
6.	1.-9. klass	pidevalt	Koostöö AHHA, Tartu Ülikooli ja Tartu Loodusmajaga	Erinevate teadusvaldkondade avastamine praktiliste kogemuste ja tegevuste kaudu.	Tutvumine erinevate teadusvaldkonna elukutsetega.	Direktor, õppejuht, aineõpetajad
7.	1.-9. klass	Õppeaasta jooksul	Õppekäik	Iga klass (1.-9.kl) külastab õppeaasta jooksul vähemalt ühte ettevõtet või ametivaldkonda füüsiliselt või videotuuri kaudu, et tutvuda selle tööga. Karjäärikoordinaator või klassijuhatajad ja aineõpetajad lepivad aja kokku lapsevanemate või ettevõtete esindajatega. Kasutatakse ka Töötukassa	Õpilased tutvuvad erinevate erialadega, ettevõtetega, õpivad tundma töömaailma, selle nõudeid ja võimalusi. Oskavad seostada koolis õpitava reaalse eluga. Samuti suurendab see õpilaste huve erinevate erialade vastu. Ettevõtete külastused ning esinejad klassidele saab kirja panna siin: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1	Karjäärikoordinaator, klassijuhatajad, aineõpetajad

				ja Tartu Kutsehariduskeskuse pakutud võimalusi.	uAhIhAHz7uYSOAM1FblZdkfQoq9IR-LR81aqPVGkQ8I/edit#gid=0	
8.	1.-9. klass	pidevalt	Huviringid, muusika- ja kunstikool	Koolisisese ja kooliväliselt pakutakse õpilastele palju võimalusi vaba aja sisustamiseks – sporditreeningud, käelised tegevused, muusikaringid, pillimäng, rahvatants, fotoring, näitemäng jne.	Õpilane teab enda tugevaid ja nõrku külgi ning tegeleb enda võimete arendamisega huviringides. Lisaks toetab see õpilaste teadlikkuse suurendamist enda huvide, võimete ja oskuste kohta, mis aitavad kaasa adekvaatse enesehinnangu kujunemisele ning kutseplaanide konkreetsemaks muutumisele.	Huvijuht, ringijuhendajad
9.	1.-9. klass	pidevalt	Vabatahtlike algatustega tutvumine, panustamine	Õpilastele kutsutakse esinema inimesi erinevatest MTÜ-dest; võetakse ette heategevusprojekte. Näiteks: MTÜ Noored Toredate Mõtetega, MTÜ Tartu Koidu Keskus, MTÜ Tartu Maarja Tugikeskus, MTÜ Tartu Memento, MTÜ Changemakers, Tartu Koduta Loomade varjupaik, MTÜ Iseseisev Elu, MTÜ Eesti Roheline Liikumine	Suurendab õpilaste teadlikkust erinevatest panustamisvõimalustest ning kogukonna ja ettevõtete koostööst.	Karjäärikoordinaator, arendusjuht
10.	1.-3. klass	mitmel korral õppeaasta jooksul	Õpilaslaadad	Omavalmistatud käsitöösemetega ja maiustustega müük näiteks jõululaadal, sõbrapäeval, mihklipäeval. Laadal osalevad õpilased täidavad ära kulude-tulude tabeli ning arvutavad kasumi.	Õpilane suudab juhendatult teha kokkuvõtte kulunud materjalide maksumusest ja müügist saadud tuludest, analüüsida, kas ettevõtmine oli kasulik. Laadale toodete valmistamise kaudu saab toetada õpilastes mõtteviisi ressursside mõistlikust kasutamisest.	Klassijuhatajad, huvijuht

11.	1.-3. klass	Vähemalt kord õppeaasta jooksul	Ettevõtlusmäng "Ettevõtlik pere"	Õpilased saavad osaleda aktiivsel ettevõtlusmängul, võttes ettevõtja rolli.	Mäng toetab õpilaste arusaamist majandusest, raha liikumisest ja finantsidega ümberkäimisest; loovuse- ja probleemilahendusoskuste arendamist; võimaluste äratundmist ja õpetab nägema probleeme õppimisvõimalustena	Arendusjuht
12.	3. klass	1 tund nädalas	Loovus - ja programmeerimine	Õppeaastast üks trimester tegeletakse programmeerimisega ning ülejäänud aja loovuse arendamisega.	Õpilaste kujutlusvõime, loovuse ja loomingulise mõtlemise avardamine erinevate ülesannete kaudu. Toetada õpilaste koostööoskusi, suurendada eneseteadvust, enesekontrolli, eneseusaldust, iseenda tundmist. Õpetada leidma sarnasusi ja seoseid ning arendada loogiliste järelduste tegemise oskust.	Loovuse- ja programmeerimise õpetajad
13.	4.-6.klass (mäng sobib ka 7.-9. kl)	Vähemalt kord õppeaasta jooksul	Ettevõtlusmäng "Ettevõtlik kodanik"	Õpilased saavad osaleda aktiivsel ettevõtlusmängul, võttes ettevõtja rolli.	Mäng toetab õpilaste arusaamist majandusest, raha liikumisest ja finantsidega ümberkäimisest; loovuse- ja probleemilahendusoskuste arendamist; võimaluste äratundmist ja õpetab nägema probleeme õppimisvõimalustena	Arendusjuht
14.	4.-8. klass	1 kord trimestris	Ainetevaheline lõiming	Aineõpetajad koostavad igal trimestril ühele klassile lõiminguplaanid, kasutades võimalusi ka lisast 2.	Õpilased oskavad seostada õpitut erinevatest õppeainetest. Õpivad tundma minevikuameteid ja ameteid, mis neid tänapäeval asendavad.	Aineõpetajad, õppejuht

15.	5.-6 klass	veebruari	Tartumaa fotokonkurss „Põnev tööpäev”	Õpilased peavad pildistama erinevate ametite esindajaid võimalikult põnevalt.	Näitus Tammelinna raamatukogus. Õpilastes huvi äratamine ametite vastu.	Karjäärikoordinaator
16.	5. klass	1 tund nädalas	Leiutamine	Tundides lahendatakse probleeme vastavalt etteantud probleemidele; leitakse loovaid lahendusi.	Toetatakse loovuse- ja probleemilahendusoskuste arendamist, sh mitmete üld- ja läbivate pädevuste arendamist (enesejuhtimine, meeskonnatöö oskused, ettevõtlikkus, õppimisvõime, kriitiline mõtlemine) Õpilased osalevad riiklikul õpilasleiutajate konkursil. Loovad ise tooteid, mänge.	Leiutamisaine õpetaja, õppejuht
17.	6. klass	1 tund nädalas	Ühiskonnaõpetus	Õpilastele tutvustatakse iseseisvat tarbimist, rahandust ja toimetulekut tänapäeva ühiskonnas.	Õpilane õpib: 1) tunnetama oma rolli nii üksikisikuna kui tarbijana. 2) mõistma perekonna tähtsust, tööjaotuse vajalikkust peres. 3) tundma raha kui maksevahendit, raha säästliku kasutamise tähtsust. 4) keskkonnasõbralikku tarbimist.	ühiskonnaõpetaja
18.	6. ja 8. klass	1 tund nädalas	Loovus	Õpilaste kujutlusvõime ja loovuse avardamine läbi erinevate ülesannete. Aine raames koostab õpilane enda huvidest lähtuva loovtöö, juhib seda, analüüsib, teeb muudatusi.	Toetatakse järgmisi oskusi: esinemisoskus, sõnaseadmine, planeerimisoskus, fantaasia kasutamine (loovjutud, toodete/teenuste välja mõtlemine, maali tähenduse selgitamine), digioskused, planeerimisoskus.	Loovuse õpetaja

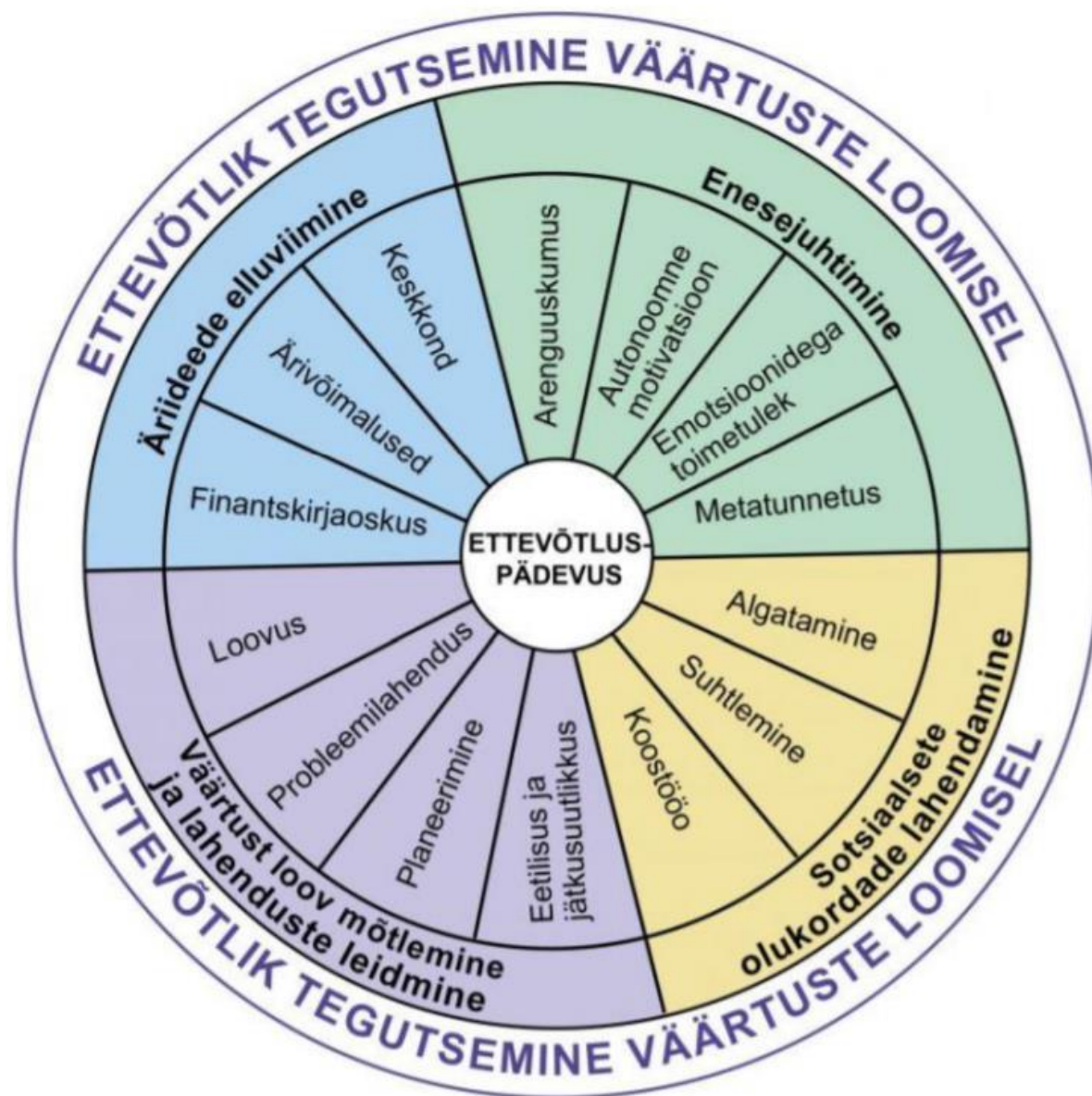
19.	6.- 8. klass	pidevalt	Valikained	<p>Õpilased saavad huvipõhiselt valida mitmekülgsete valikainete vahel. Õppeaastas läbib õpilane 2 valikainet.</p> <p>Valikainete näited: ettevõtlikult ettevõtjaks; avastades ahhaalikku; fotograafia; animatsioon; avastamas psühholoogiat endas; ürituskorraldus; õppimine avastades.</p>	<p>Valikainete mitmekülgsus laiendab õpilaste silmaringi erinevatest valdkondadest ning selle läbi õpib noor oma huve rohkem tundma. Lisaks toetab see võimaluste äratundmist ja õpetab nägema probleeme õppimisvõimalustena.</p> <p>Toetab õpilaste oskust seada endale eesmäärke, analüüsida oma tegevusi ning tegutseda süsteemselt.</p>	Valikainete õpetajad, õppejuht
20.	7.klass	veebruari - märts	“Laps tööle kaasa”	Õpilased veedavad päeva oma vanemaga ning analüüsivad seda.	Õpilane saab ettekujutuse täiskasvanu tööpäevast; tutvub erinevate ametitega; loob seoseid iseendaga.	Karjäärikoordinaator
21.	7.-8. klass		Koostöö pankadega	Tundidesse kutsutakse esinema spetsialistid pangast, kes tutvustavad õpilastele rahatarkusega seotud teemasid.	Suureneb õpilaste arusaamine raha liikumisest ja finantsidega mõistlikult ümberkäimisest; eesmärkide seadmisest, eelarve koostamisest.	Klassijuhatajad, matemaatikaõpetajad, karjäärikoordinaator
22.	7.-9. klass	pidevalt	Klassijuhataja tund, ühiskonnaõpetus	Töötukassa karjääritöövihiku täitmine, analüüsimine; karjäärimapi koostamine II kooliastme jooksul; õpitakse ennast tundma, tutvutakse erinevate karjääri valikuvõimalustega, õpitakse planeerima ja otsustama. Õpilased aitavad koostada klassiekskursioonide plaane.	Õpilased kujundavad väärtushinnanguid, saavad teadmisi oma võimete, oskuste arengust. Analüüsivad ennast, tutvuvad töövõtja ja tööandja käitumisreeglitega, teevad esmaseid karjääriplane, arutlevad edukuse ja selle saavutamise üle, uurivad edasiõppimisvõimalusi ning tegelevad	Karjäärikoordinaator, klassijuhataja, ühiskonnaõpetuse õpetaja, Töötukassa

					karjääriplaneerimisega, kasutades internetiallikaid.	
23.	8. ja 9. klass	I poolaasta	Jõulupidu /jõuluball	Jõuluürituse kava koostamine, ülesannete jagamine meeskonnas, sponsorite otsimine, ürituse läbiviimine.	Võimalus tutvuda ja katsetada erinevaid erialasid: üritusekorraldaja, meediaesindaja, kohvikupidaja, helitehnik, fotograaf, projektijuht.	Huvijuht
24.	9. klass	Ühiskonna õpetus	Isikliku äriplaani koostamine	Töö toimub vastavalt ühiskonnaõpetuse ainekavale. Koostatakse ettevõtte äriplaani; vormistatakse plakatreklaam; valmistatakse ette toote või teenuse esitlus.	Õpilased oskavad koostada äriplaani ja reklaami vastavalt etteantud juhiste, on teadlikud erinevate elukutsete eripäradest, oskavad koostada kokkuvõtet ja analüüsi konkreetse töö jälgimise järel, saavad esinemiskogemusi kokkuvõtete esitlemisel, arendavad müügitöö oskusi.	Ühiskonnaõpetuse õpetaja, karjäärikoordinator
25.	8.-9. klass	november/märts	Karjääriõustaja rühmanõustamine ja õpilaste individuaalne nõustamine	Õpilase huvitüübi (praktiline, intellektuaalne, sotsiaalne, artistlik, ettevõtlik, konventsionaalne) selgitamine 8. klassis toimub individuaalne vestlus; 9. klassis nii rühmanõustamine kui ka individuaalne vestlus.	Toetab tööturu vajaduste ja tulevikuproгноosidest parema ülevaate saamist ning seeläbi planeerib õpilane oskuslikumalt edasist eluteed.	Karjäärikoordinator, Töötukassa karjääriõustaja
26.	9. klass	märts	Töövarjupäev	Õpilane on valitud ametiesindaja varjuks.	Tutvumine ametiga, töötingimustega, valitud ameti päevakavaga jm. Oskus otsida endale vajalikku infot ja kontakte. Töövarju lehe täitmine, hilisem analüüs.	Karjäärikoordinator klassijuhatajad, õppejuht

27.	9. klass	jaanuar	Lastevanemate koosolek koos õpilastega	Lastevanematele tutvustatakse lõpueksameid, edasiõppimise võimalusi ja gümnaasiumi sisseastumiskatseid	Lapsevanemad saavad infot lõpueksamite, edasiõppimis võimaluste ja sisseastumistingimuste kohta; külalised gümnaasiumist ja kutsehariduskeskusest.	Klassijuhatajad, õppejuht, karjäärikoordinaator ja karjäärinõustaja
28.	9. klass	märts	Gümnaasiumi sisseastumiskatsete vestluse simulatsioon	Töötukassa karjäärinõustajad viivad läbi individuaalse vestluse simulatsiooni	Õpilastel on võimalus kogeda ja saada aimu sisseastumiskatsete olemusest.	Töötukassa, karjäärikoordinaator
29.	7.-9. klassi õpilased, õpetajad, lapsevanemad	pidevalt	<i>Cash-flow</i>	Lauamängu <i>Cash-flow</i> mängimine, mis tutvustab raha liikumist, erinevaid finantstehinguid.	Kohtumised toetavad osalejate finantsteadmisi; julgust võtta riske, näha tagajärgi oma otsustele finantsmaailmas.	arendusjuht
30.	Karjäärikoordinaator	1 kord kuus	Karjäärikoordinaatorite koolitused	Erinevad koolitused karjäärikoordinaatoritele.	Omandab vajalikke teadmisi oma töö paremaks korraldamiseks.	Karjäärikoordinaator
31.	kogu kool ja lapsevanemad	november	Tunnustusüritus	Premeerida koolipere liikmeid parimate tööde või korraldatud ürituste eest, mis toetavad õpilaste ettevõtlikkust või karjääriteadlikkust.	Suurendab soovi panustada erinevatesse kooliga seotud tegevustesse.	Kooli juhtkond, karjäärikoordinaator

Lisa 1. Ettevõtluspädevuse mudel.

Lisa 2. Mõningad ettevõtluse lõimingu võimalused ainetundidesse (allikas: Edu ja Tegu programm).

matemaatika	Tabeli ja diagrammi lugemine	tulu ja kulu, omahinna ja turuhinna arvutamine	Hinna kalkulatsioon	palkade arvutamine	intressimäära ja maksude protsentarvutus			
füüsika	füüsikateadmiste rakendamine äriidee väljatöötamisel	elektrienergia maksumus ja turuhind	erinevad hinnapaketid eraisikutele ja suurfirmadele	säästev energiakasutus	jätkusuutlik tootmine			
eesti keel ja kirjandus	funktsionaalne lugemine	ajalehe info analüüs	arutlusoskuse kujundamine	finantsalaste terminite selgitamine ja kasutamine klassiaruteludes	kirjandustegelaste finantsalase ja tarbijakäitumise analüüs ja hinnang			
võõrkeel	sõnavara täiendamine mitmesuguste infoallikatega töötamisel							
inimeseõpetus	enda võimete, oskuste ja ettevõtlikkuse hindamine	ametile või ettevõtjale vajalike isikuomaduste analüüs	pangateenuste kasutamine	isiklik ja pere eelarve	ressursside säästval kasutusel põhineva ärimudeli koostamine			
muusika	muusikatööstus	loovisikute ettevõtlus ja muusika tarbimise	õigused ja kohustused muusika tarbijana	CD-plaadi ja kontserdi omahinna ja	autori õigused ja tulu loomingu eest			

		reeglid internetis		piletihinna kujunemine				
ühiskonnaõpetus	majandusringluse ja turgude toimimine	ettevõtluse põhimõisted	valitsuste ja maksude roll ühiskonnas	tulude ümberjaotamine				
geograafia	ressursside ammendumise probleem ja säästev kasutamine	loodusolude mõju inimtegevusele	tehnoloogiate ja seiresüsteemide rakendamine ettevõtluses ja erinevates ametites	ressursside säästva kasutamise ja loodusvarade tähtsus majandusringluses	majanduse spetsialiseerumise kasulikkus tarbijale ja ettevõtlusele	kodumaise kauba eelised	teenuste liigid (transpordi, turismi, meedia jne) nende rahvusvahelises ja tähtsus tarbijale	omahinna ja müügihinna kujunemine arvestades ressurside kättesaadavust, loodusolusid, konkurentsi ja turu suurust
tehnoloogiaõpetus	Materjali jääkide sorteerimine ja taaskasutus	enda valmistatud toote turundus ja müük koolilaadal	materjalide säästlik kasutus	tootmiskulude mõju toote lõpphinnale				